

InnoSchool – обобщение от проучването на образователната рамка

Проект InnoSchool има за цел да разработи иновативна система за обучение, привлекателна за учениците от средните училища, с въздействие върху образователните програми, за да се засили духа на социално предприемачество в Дунавския регион. За да се постигне това, е необходимо новата обучителна система да се основава на интензивни изследвания и доказателства, затова още в началото на проекта (октомври - декември 2018 г.), партньорите, координирани от Образователния борд на Виена, проведоха проучване на териториалните образователни рамки във всяка страна.

Проучването на образователните рамки дава възможност на екипа по проекта да разбере ключовите аспекти, образователните контексти и съдържанието, което влияе върху определението на концепцията на системата за обучение InnoSchool (ILS). То обобщава значителна териториална информация за процеса на прилагане на ILS в учебните програми и училищата, като териториални различия в автономността на училищата и в свободата на учителите да подбират материали и програми, съвместимост с учебните програми, наличие на ресурси в училищата. Целта е да се вмъкнат части от новата учебна система в различни учебни предмети, като в същото време се изпълняват и задачите на програмите по отделните предмети.

9 европейски страни (Чехия, България, Румъния, Унгария, Австрия, Словакия, Босна и Херцеговина, Сърбия и Молдова) бяха обхванати от проучването изследващо доколко предприемачеството е интегрирано в учебните програми на средните училища. Методологията за проучване включваше въпросник за провеждане на интервюта и фокус групи със съответните заинтересовани страни: учители, директори на училища, представители на предприемачите и местната администрация, организации, работещи с териториални социални нужди.

В повечето страни обучението по предприемачество е все още слабо застъпено в учебните програми на средните училища или присъствие в съвсем елементарна форма. По-долу правим преглед на текущото състояние на предприемачеството в образователните системи в участващите страни.

Предприемаческото образование в Чехия е част от учебните програми, но степента, в която темата се преподава зависи от директора на училището и включването на темата в конкретна област на обучение. В гимназиите предприемаческите компетенции са по-скоро със социално-научни основи. Средните професионални училища имат по-широко включване и повече бизнес дейности. Икономическите средни училища имат отделен предмет Приложна икономика, който се занимава пряко с бизнеса. Предприемачеството присъства в съдържанието на образованието, но като цяло е маргинално и се фокусира по-скоро върху уменията на наетия, а не на предприемача. До края на 2019 г. можем да очакваме мащабно преразглеждане на учебните програми с голям положителен ефект върху предприемаческите умения в Чешката република. Стремещт е бизнеса да се въведе в голяма част от преподаваните предмети. Последващи ревизии ще осигурят методология за подпомагане на училищата при прилагането на обновената учебна програма. Можем да заключим, че предложението на ILS е в съответствие с новите учебни програми и става реална възможност за активно подпомагане на образованието.

Стратегията на Австрия се позовава на препоръката на Европейския парламент и на Съвета на Европа относно ключовите умения за учене през целия живот, включително инициативността и предприемачеството като една от осемте ключови компетенции. Федералното министерство на образованието има за цел да въведе обучението по предприемачество на всички нива на образование и да го интегрира в учебните програми. Въпреки това, предприемачеството често не е изрично включено в учебните програми. Следвайки междупредметен подход, учебните цели и уменията, свързани с тази ключова компетентност, присъстват в учебните програми, и има много контактни точки. Образователния борд на Виена подкрепя интегрирането на ключовите компетентности по предприемачество в своите училища. В горната класове на колежа по бизнес администрация предприемачеството има по-засилено присъствие в новата учебна програма (от 2014 г.). Учениците посещават този вид училище от 9-ти клас на възраст над 14 години. В клъстер „Предприемачество - бизнес и мениджмънт“ обучението по предприемачество е представено в различни предмети като междупредметна цел, започвайки от първия семестър.

Словакия е малко по-различна: училищата разработват учебни програми минимум до степента, определена от образователния стандарт на националната образователна програма. Националната образователна програма е основният документ за създаване на индивидуална училищна образователна програма,

която отчита специфичните местни и регионални условия и нужди. Училищната образователна програма може да съдържа курсове, съдържанието на които се подготвят индивидуално. Преподаването на основите на бизнеса в гимназиите и средните професионални училища се осъществява в индивидуален мащаб и времеви хоризонт, в зависимост от учебната програма на училището. Възрастовият диапазон на обучаемите може да бъде ограничен като обща възрастова група на учениците от средните училища (15-19 години). Националната учебна програма определя броя часове, които трябва да бъдат посветени на тематичните групи. Що се отнася до конкретната форма на образование, както и часовете за факултативни курсове, решенията могат да се вземат от всяко училище и да варират в зависимост от вида на училищата. Гимназиите обикновено имат 30 свободни часа за целия период на 4 годишната учебна програма, професионалните училища имат от 0 до 30, в зависимост от вида на училището, за целия период на учебната програма (3-5 години).

В Румъния, предприемаческото образование, като самостоятелен предмет в националната учебна програма, се определя като част от националната учебна програма. Преподава се на ученици от 10-ти клас (около 16-17 години), един час седмично, във всички типове средни училища: национален колеж, икономически колеж, технологичен колеж и гимназии, реална гимназия, педагогическо училище и професионално училище. Специално внимание е отделено на този предмет в икономическите колежи, където в определени профили (напр. услуги) се организират практики в тренировъчни фирми (по 3 часа седмично).

В средните училища в България, когато училището е избрало програма, без интензивно и без напреднало езиково обучение, предприемачеството е част от учебната програма по дисциплината "Технология и предприемачество". Тя се преподава в осми клас (72 часа общо или 2 часа седмично) и в девети клас (90 часа общо - 2 часа през първия учебен срок и 3 часа през втория учебен срок). Освен това в професионалните училища предприемачеството се изучава в единадесети и дванадесети клас, в зависимост от специалността на училището.

В Унгария и в Република Молдова предприемачеството е част от учебните програми и се преподава на ученици на възраст между 14 и 16 години. В средните училища в Молдова предприемачеството е част от избираеми предмети (1 час седмично), но в системата на професионално образование варира от 2 до 6 часа седмично, в зависимост от специализацията на училището. В същото време в Унгария има 4-5 часа в рамките на учебната година, която продължава 36-37 седмици.

В Босна и Херцеговина всички професионални и технически училища имат специалност „Основи на предприемачеството“ в трети или четвърти курс, възрастова група 16-18 години, два пъти седмично. Предприемачеството не е част от учебната програма в гимназиите и медицинските колежи.

InnoSchool

Укрепване на социални иновации и предприемачески дух на ученици от средните училища чрез иновативна система за обучение

От 2018 г. в Сърбия Предприемачеството е част от учебните програми на началните училища, като Техника и технологии (с предприемачество). Също така е част от програмите на някои средни професионални училища. Някои курсове имат задължително Предприемачество, а други не. В гимназиите е една от избираемите дисциплини под името Икономика и бизнес. В училищата, в които предприемачеството е задължително, се провеждат по 2 учебни часа седмично, 62 занятия през учебната година.

При анализиране на наличните ресурси за предприемаческо образование в училищата, най-често срещаните финансови ресурси са за заплатите. Тези ресурси са ограничени и няма специално финансиране за това. Човешките ресурси, посочени от всички страни, са квалифицираните учители, а в някои от тях и външни обучители/коучъри. Въпреки че учителите от средните училища са предвидени като основните обучители, не навсякъде те имат квалификация в областта на предприемачество, като например в Румъния, Унгария, Чехия и Молдова.

Изводи:

В съответствие със Стратегията за учене през целия живот се стартираха нови инициативи, за въвеждане на обучението по предприемачество като ключова компетентност в училищата. В някои територии учебните програми вече са адаптирани или се работи по адаптирането им, като се отчита значението на учебния предмет Предприемачество и се прилага в различните образователни нива.

Въпреки тази тенденция на разширяване, предприемачеството има по-засилено присъствие само в учебните програми на някои средни училища – напр. в професионално-техническите училища и в незадължителните/избираеми предмети. В гимназиите по бизнес се изучава предприемачество като част от тренировъчните фирми, мини-компаниите или проектните дейности и състезания.

Заклучаваме, че има някои прилики в деветте страни, като факта, че предприемачеството е част от образованието, което учениците получават. В същото време е необходим солиден и по-задълбочен подход по отношение на предприемачеството, за да се засилят социалните иновации и предприемаческия дух на бъдещите възрастни.

Ключови моменти за разработването и прилагането на ILS:

- ✓ Най-важно за прилагането на ILS в учебните програми и училищата е въздействието му, базирано на доказателства и практическата му приложимост;
- ✓ Съвместимостта с учебната програма се отчита като важно изискване за една нова учебна система. Съдържанието на ILS и резултатите от обучението трябва да бъдат съгласувани с учебните програми, а не обратното;

- ✓ Разработването на един цялостен пакет, подходящ за всички (региони, видове училища, училищни нива, учебни програми) е предизвикателна задача. Въпреки тази разнородност, трябва да гарантираме, че всяко потенциално училище ще намери онова, което отговаря на нуждите му. Ето защо трябва да направим ILS гъвкава и индивидуална!
- ✓ За устойчиво прилагане на ILS и след приключване на проект InnoSchool трябва да се търси разширяващ подход. Партньорството по проекта силно вярва, че използването на ILS не трябва да бъде ограничавано като малцинствена или елитарна програма. Целта е от тази иновативна система да се възползват възможно най-много ученици.

6. Ключови резултати от проект InnoSchool

A

Разработване на InnoSchool

- сериозна игра
- сесии с лекции/насоки
- взаимодействие чрез социални медии
- съревнование между училища

B

Пилотно тестване в 9 страни от Дунавски регион

- Отворена процедура за кандидатстване на средни училища
- Работилници за обучение на учители
- 4-месечно пилотно обучение в избраните училища
- Доклад за образователното въздействие

C

Включване в учебни програми

- Работилници за институционално обучение
- Кръгли маси за политики
- Планове за действие за включване на ILS в учебните програми
- Ръководства за политики за трансфериране в други територии

